EY lansează programul EY Express – acceleratorul de carieră pentru piața de muncă a viitorului

Cum vor arăta meseriile viitorului? Nimeni nu știe exact, pentru că inteligența artificială și robotica vor modifica fundamental societatea și, implicit, piața de muncă, așa cum relevă și studiul „Future of Jobs" al World Economic Forum. Tocmai de aceea, EY a gândit un program educativ inovator – un accelerator de carieră – care antrenează competențele ce vor fi necesare în piața muncii în viitorul apropiat.

Creat pentru studenții de anul al III-lea, masteranzii și absolvenții cu background tehnic, IT și de business, programul **EY Express** se va desfășura în perioada 13-17 martie, la biroul EY din București. Scopul acestui program este dezvoltarea unui set de competențe, nu testarea cunoștințelor teoretice dobândite pe băncile universităților.

EY Express este un accelerator de carieră care creează contextul pentru interacțiune și pune la dispoziție instrumentele necesare pentru un nou tip de experiență de învățare. *„Noul program este o încununare a demersurilor EY pentru educarea competențelor-cheie ale viitorului. Dincolo de un design unic, elementul de inovație constă în abordarea interdisciplinară și accentul puternic pe comunitatea de învățare, într-un cadru informal, simulând provocări din mediul de business al viitorului. Experiența EY Express completează programa academică pentru viitorii consultanți în serviciile profesionale și nu numai,"* spune Andreea Mihnea, HR Director, EY România.

Proiectul îmbină strategii de învățare inedite care

încurajează dezvoltarea abilităților practice, fiind bazat pe:

- Antrenarea a cinci competențe cheie – rezolvarea de probleme complexe și gândirea critică, management interpersonal, *client service* de calitate, managementul riscului, management de proiect;
- *Gamification* – sistem de puncte susținut de un *storyline*, care să stimuleze atât cooperarea, cât și competiția între participanți. Punctele sunt acordate atât individual, cât și pe echipe, și permit evaluarea progresului și a abilităților dobândite;
- Gândire digitală – folosirea de platforme digitale pentru realizarea de proiecte, colectarea datelor și evaluare;
- Feedback direct de la traineri, mentori de la EY și de la Școala de Valori;
- Învățare peer-to-peer – un raport adecvat între proiecte de lucru în echipă, proiecte individuale și sesiuni de mentorat.

Structura programului:

60% din timp, participanții vor lucra împreună la proiecte. Vor colabora pe echipe și vor concura unii cu alții, iar la final vor primi puncte în funcție de cât de bine și-au îndeplinit sarcinile. 20% din timp va fi alocat proiectelor individuale. Tinerii vor avea de realizat diferite *quest-uri și de făcut teste online. Pentru a-și planifica și monitoriza activitatea, tinerii vor putea folosi în permanență platforma online a proiectului.* 10% din timp va fi alocat dialogului dintre participanți și echipa de mentori EY, pentru a adresa provocările legate de aplicabilitatea competențelor în situațiile practice.

60 de participanți vor fi selectați de consultanții EY, pe baza CV-ului și a formularului de înscriere. Echipa de formatori va fi compusă din traineri de la Școala de Valori și specialiști EY. La final, cele mai bune echipe vor fi

premiate, iar participanții activi vor avea ocazia să se angajeze în cadrul EY. Înscrierile se pot face până pe 20 februarie.

****

Despre EY România

EY este una dintre cele mai mari firme de servicii profesionale la nivel global, cu 230.000 de angajaţi în peste 700 de birouri din 150 de ţări şi venituri de aproximativ 29,6 miliarde de USD în anul fiscal încheiat la 30 iunie 2016. Reţeaua noastră este cea mai integrată la nivel global iar resursele din cadrul acesteia ne ajută să le oferim clienţilor servicii prin care să beneficieze de oportunităţile din întreaga lume. În România, EY este unul dintre liderii de pe piaţa serviciilor profesionale încă de la înfiinţare, în anul 1992. Cei peste 700 de angajaţi din România şi Republica Moldova furnizează servicii integrate de audit, asistenţă fiscală, asistenţă în tranzacţii şi servicii de asistenţă în afaceri către companii multinaţionale şi locale. Avem birouri în Bucureşti, Cluj-Napoca, Timişoara, Iaşi şi Chişinău. EY România s-a afiliat în 2014 singurei competiții de nivel mondial dedicată antreprenoriatului, EY Entrepreneur Of The Year. Câștigătorul ediției locale reprezintă România în finala mondială ce are loc în fiecare an în luna iunie la Monte Carlo. În finala mondială se acordă titlul World Entrepreneur Of The Year. Pentru mai multe informaţii, vizitaţi pagina noastră de internet: www.ey.com.

Principiul cooperării loiale. Principiile echivalenței și efectivității. Reglementare națională de stabilire a modalităților de rambursare cu dobândă a taxelor percepute fără a fi datorate

HOTĂRÂREA CURȚII – Camera a doua (30 iunie 2016)

„Trimitere preliminară – Principiul cooperării loiale – Principiile echivalenței și efectivității – Reglementare națională de stabilire a modalităților de rambursare cu dobândă a taxelor percepute fără a fi datorate – Executarea deciziilor judecătorești referitoare la astfel de drepturi la rambursare conferite de ordinea juridică a Uniunii – Rambursare eșalonată pe cinci ani – Condiționarea rambursării de existența unor fonduri percepute în temeiul unei taxe – Inexistența posibilității executării silite”

În cauza C-288/14, având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunalul Timiș (România), prin decizia din 24 martie 2014, primită de Curte la 12 iunie 2014, în procedura **Silvia Ciup** împotriva **Administrației Județene a Finanțelor Publice Timiș – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Timișoara,** CURTEA (Camera a doua), compusă din domnul M. Ilešič (raportor), președinte de cameră, doamna C. Toader, domnul A. Rosas, doamna A. Prechal și domnul E. Jarašiūnas, judecători, avocat general: domnul M. Szpunar, grefier: doamna L. Carrasco Marco, administrator, având în vedere procedura scrisă și în

urma ședinței din 22 octombrie 2015, luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul român, de R.-H. Radu, în calitate de agent, asistat de V. Angelescu și de D. M. Bulancea, consilieri;

– pentru Comisia Europeană, de G.-D. Balan și de M. Wasmeier, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 februarie 2016, a pronunțat prezenta **Hotărâre:**

Cererea de decizie preliminară privește interpretarea principiilor pe care trebuie să le respecte rambursarea taxelor naționale percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, precum și a articolului 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Silvia Ciup, pe de o parte, și Administrația Județeană a Finanțelor Publice Timiș – Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Timișoara (România) (denumită în continuare „AJFP TM”), pe de altă parte, cu privire la plata dobânzilor aferente unei taxe percepute cu încălcarea dreptului Uniunii pe care doamna Ciup a trebuit să o achite cu ocazia înmatriculării în România a unui autovehicul provenit dintr-un alt stat membru.

Cadrul juridic românesc

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50 din 21 aprilie 2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008), care a intrat în vigoare la 1 iulie 2008, a instituit o taxă pe poluare pentru autovehiculele din categoriile M1-M3 și N1-N3. Obligația de plată a acestei taxe lua naștere, printre altele, cu ocazia primei înmatriculări a unui autovehicul în România.

Articolul XV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8 din 26 februarie 2014 pentru modificarea și completarea unor acte normative și alte măsuri fiscal-bugetare (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 151 din 28 februarie 2014, denumită în continuare „OUG nr. 8/2014”) prevede:

„(1) Plata sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, dobânzile calculate până la data plății integrale și cheltuielile de judecată, precum și alte sume stabilite de instanțele judecătorești, devenite executorii până la data de 31 decembrie 2015, se va realiza pe parcursul a 5 ani calendaristici, prin plata în fiecare an a 20 % din valoarea acestora.

(2) Cererile de restituire ale contribuabililor prevăzuți la alineatul (1) se soluționează, conform prevederilor [Ordonanței Guvernului nr. 92 din 24 decembrie 2003 privind Codul de procedură fiscală (Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 941 din 29 decembrie 2003, denumită în continuare „OG nr. 92/2003”)], cu modificările și completările ulterioare, în termen de 45 de zile de la înregistrare, iar plata tranșelor anuale se efectuează conform graficului stabilit de Administrația Fondului pentru Mediu.

(3) Termenul prevăzut la alineatul (1) curge de la data împlinirii termenului prevăzut la alineatul (2).

(4) În cursul termenului prevăzut la alineatul (1) orice procedură de executare silită se suspendă de drept.

(5) Sumele prevăzute la alineatul (1), plătite în temeiul prezentei ordonanțe de urgență, se actualizează cu indicele prețurilor de consum comunicat de Institutul Național de Statistică.

(6) Procedura de efectuare a plății titlurilor executorii va fi stabilită prin ordin comun al ministrului mediului și

schimbărilor climatice și al ministrului finanțelor publice, cu respectarea termenelor prevăzute la alineatul (1).

(7) Plățile restante la sumele aferente titlurilor executorii emise până la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență și pentru care nu a fost demarată procedura de executare silită se efectuează cu respectarea prevederilor alineatelor (1)-(6).”

Potrivit expunerii de motive a OUG nr. 8/2014, adoptarea acesteia a fost justificată, printre altele, de „dificultățile întâmpinate până în prezent în ceea ce privește executarea hotărârilor judecătorești având ca obiect acordarea contravalorii taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, având în vedere influența negativă pe care o are executarea silită a titlurilor executorii, în condițiile dreptului comun, atât asupra bugetului Administrației Fondului pentru Mediu, cât și asupra bugetului general consolidat, [și] având în atenție necesitatea instituirii unor reglementări speciale, cu aplicabilitate limitată în timp, privind executarea silită a hotărârilor judecătorești prin care au fost acordate contravalorile taxei pe poluare pentru autovehicule și taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule. Întrucât lipsa acestor prevederi ar avea drept consecință imposibilitatea menținerii echilibrelor bugetare și, în mod implicit, atât nerespectarea angajamentelor interne asumate de Administrația Fondului pentru Mediu, cât și neîndeplinirea obligațiilor, în domeniul protecției mediului, pe care România le are în calitate de stat membru al Uniunii Europene”.

Ordinul nr. 365/741 din 19 martie 2014 al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului finanțelor publice privind aprobarea Procedurii de efectuare a plăților sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și a modelului și conținutului unor formulare și pentru modificarea

anexei nr. 4 la Ordinul ministrului mediului și schimbărilor climatice și al viceprim-ministrului, ministrul finanțelor publice, nr. 490/407/2013 pentru aprobarea Procedurii de restituire a sumelor prevăzute la articolele 7, 9 și 12 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule, precum și a sumelor stabilite de instanțele de judecată prin hotărâri definitive și irevocabile (denumit în continuare „Ordinul nr. 365/741/2014”) a fost adoptat în temeiul articolului XV alineatul (6) din OUG nr. 8/2014 și prevede modalitățile de aplicare a articolului XV menționat.

Articolul 1 alineatele (2) și (3) din acest ordin prevede:

„(2) Plata sumelor prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule, dobânzile calculate până la data plății integrale și cheltuielile de judecată, precum și alte sume stabilite de instanțele judecătorești, devenite executorii până la data de 31 decembrie 2015, se va realiza pe parcursul a 5 ani calendaristici, prin plata în fiecare an a 20 % din valoarea acestora, potrivit prevederilor articolului XV din [OUG nr. 8/2014].

(3) Cererile de restituire a sumelor prevăzute la alineatul (2), depuse de contribuabili, se soluționează conform prevederilor [OG nr. 92/2003] în termen de 45 de zile de la înregistrare, iar plata tranșelor anuale se efectuează conform graficului tranșelor anuale aprobate la restituire […].”

Articolul 3 din ordinul menționat prevede:

„Sumele prevăzute la articolul 1 alineatul (2), inclusiv diferențele rezultate ca urmare a actualizării acestora la data efectuării plății, se suportă din sumele încasate, cu titlu de timbru [de mediu], din bugetul Fondului pentru

mediu.”

Anexa 1 la Ordinul nr. 365/741/2014 instituie, în capitolul I, procedura de restituire a sumelor prevăzute la articolul XV alineatul (1) din OUG nr. 8/2014, prevăzute prin hotărârile judecătorești având ca obiect restituirea taxei pe poluare pentru autovehicule și a taxei pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule.

Potrivit punctelor 7 și 19 din capitolul I din această anexă 1:

„7. La cererea de restituire se anexează, în vederea verificării acestora, următoarele documente:

a) hotărârea judecătorească executorie, în copie legalizată;

b) actul de identitate al persoanei fizice/al reprezentantului persoanei juridice, împreună cu împuternicirea dată acestuia, în copie;

[…]

Pentru plata fiecărei tranșe anuale, astfel cum au fost stabilite prin graficul prevăzut la punctul 11, a sumelor actualizate și a dobânzilor, organul fiscal competent constată și operează eventualele compensări cu obligații fiscale restante existente în evidența pe plătitor până la data plății fiecărei tranșe […].”

Potrivit articolului 18 alineatul (6) din Legea contenciosului administrativ nr. 554 din 2 decembrie 2004 (*Monitorul Oficial al României,* Partea I, nr. 1154 din 7 decembrie 2004), cu modificările ulterioare:

„În toate situațiile, instanța poate stabili, prin dispozitiv, la cererea părții interesate, un termen de executare, precum și amenda prevăzută la articolul 24 alineatul (2).”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

Doamna Ciup a înmatriculat în România un autovehicul rulat cumpărat într-un alt stat membru al Uniunii. Pentru a efectua această înmatriculare, doamna Ciup a plătit, la 15 octombrie 2010, suma de 1 774 de lei românești (RON) (aproximativ 396 de euro) cu titlu de taxă pe poluare pentru autovehicule, prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50 din 21 aprilie 2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule.

La 12 iulie 2012, aceasta a depus la AJFP TM o cerere de rambursare a acestei taxe, care a fost respinsă. În aceste condiții, reclamanta din litigiul principal a sesizat Tribunalul Timiș (România) cu o acțiune având ca obiect obligarea AJFP TM să îi ramburseze integral, cu dobânda legală aferentă, cuantumul taxei pe care l-a plătit.

Tribunalul Timiș a admis această acțiune și a obligat AJFP TM să îi restituie reclamantei cuantumul taxei percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, cu dobânda aferentă. Referitor la această dobândă, Tribunalul Timiș a constatat, în aplicarea dispozițiilor pertinente ale Codului de procedură fiscală, că dobânda menționată trebuie să fie calculată începând de la expirarea unui termen de 45 de zile calculat de la data cererii de restituire, această dată fiind în speță 12 iulie 2012, și până la data restituirii efective a cuantumului taxei nedatorate.

Reclamanta din litigiul principal a sesizat instanța de trimitere cu o altă acțiune, întemeiată pe Hotărârea Curții din 18 aprilie 2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250), prin care urmărește ca AJFP TM să fie obligată să îi plătească și dobânda legală aferentă perioadei cuprinse între data plății taxei, și anume 15 octombrie 2010, și data la care respectiva dobândă i-a fost recunoscută prin decizia judecătorească anterioară, și anume 27 august 2012. Cuantumul dobânzii solicitate cu acest titlu se ridică la 485 RON (aproximativ

108 euro). Aceasta solicită de asemenea ca respectiva dobândă să îi fie plătită de îndată, iar nu eșalonat pe o perioadă de cinci ani în aplicarea articolului XV din OUG nr. 8/2014.

În această privință, instanța de trimitere arată că executarea deciziilor judecătorești prin care se dispune rambursarea taxelor și a dobânzilor aferente acestora face parte integrantă din normele de procedură pe care instanța menționată trebuie să le aplice. În consecință, instanța de trimitere consideră că, în calitate de judecător de drept comun al dreptului Uniunii, poate să verifice compatibilitatea unei reglementări naționale precum OUG nr. 8/2014 cu ordinea juridică a Uniunii.

Instanța menționată are îndoieli în privința compatibilității acestei reglementări cu dreptul Uniunii sub trei aspecte. În primul rând, aceasta precizează că reglementarea amintită pare contrară principiului echivalenței, întrucât regula eșalonării rambursării pe cinci ani nu s-ar aplica decât cererilor de rambursare întemeiate pe încălcarea articolului 110 TFUE, iar nu și celor întemeiate pe încălcarea dreptului intern. În al doilea rând, în ceea ce privește principiul efectivității, această instanță consideră că regula eșalonării constituie o fracționare excesivă a sumelor datorate de stat, care nu permite rambursarea într-un termen rezonabil și îi poate descuraja pe justițiabili să introducă astfel de cereri. În al treilea rând, această instanță consideră că o astfel de reglementare aduce o atingere disproporționată dreptului de proprietate al justițiabililor.

În aceste condiții, Tribunalul Timiș a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Principiile echivalenței și efectivității remediilor pentru încălcările dreptului [Uniunii], statuate în jurisprudența Curții, precum și dreptul de proprietate, instituit de articolul 17 din [cartă], pot fi interpretate ca opunându-se

unor dispoziții de drept intern care amână, prin eșalonare pe o durată de 5 ani, restituirea taxelor percepute cu încălcarea dreptului [Uniunii] și a dobânzilor fiscale aferente acestora, dispusă prin hotărâri judecătorești devenite executorii până la data de 31 decembrie 2015?”

Cu privire la întrebarea preliminară

În cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 4 septembrie 2014, eco cosmetics și Raiffeisenbank St. Georgen, C-119/13 și C-120/13, EU:C:2014:2144, punctul 32, precum și Hotărârea din 16 iulie 2015, Abcur, C-544/13 și C-545/13, EU:C:2015:481, punctul 33).

În această privință, trebuie arătat că instanța de trimitere ridică problema compatibilității unei reglementări precum cea prevăzută la articolul XV din OUG nr. 8/2014 cu dreptul Uniunii, în scopul de a se pronunța cu privire la cererea doamnei Ciup prin care se urmărește ca decizia care va fi pronunțată de această instanță și prin care i se va recunoaște dreptul de a primi dobânzi de întârziere aferente unei taxe percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, în temeiul Hotărârii Curții din 18 aprilie 2013, Irimie (C-565/11, EU:C:2013:250), între data plății nedatorate a taxei și data la care respectivele dobânzi i-au fost acordate printr-o decizie judecătorească anterioară, să fie executată de îndată, integral și fără eșalonarea pe cinci ani, contrar prevederilor articolului XV din OUG nr. 8/2014.

Acest articolul XV prevede, la alineatul (6), că procedura de efectuare a plății titlurilor executorii va fi stabilită prin ordin comun al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului finanțelor publice. Astfel cum au arătat

persoanele interesate în ședință, modalitățile de aplicare a articolului XV amintit au fost stabilite prin Ordinul nr. 365/741/2014. În aceste împrejurări, pentru a oferi un răspuns util instanței de trimitere în raport cu obiectul litigiului principal, trebuie să se țină seama, în interpretarea principiilor dreptului Uniunii solicitată de instanța de trimitere, de modalitățile procedurale prevăzute la articolul XV din OUG nr. 8/2014 coroborat cu normele sale de aplicare, prevăzute de Ordinul nr. 365/741/2014.

Având în vedere ceea ce precedă, este necesar să se considere că, prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă principiile echivalenței și efectivității, precum și articolul 17 din cartă trebuie interpretate în sensul că se opun unui sistem de rambursare a sumelor datorate în temeiul dreptului Uniunii și al căror cuantum a fost constatat prin decizii judecătorești executorii precum sistemul prevăzut la articolul XV din OUG nr. 8/2014 și de Ordinul nr. 365/741/2014.

Potrivit unei jurisprudențe constante, dreptul de a obține rambursarea taxelor percepute de un stat membru cu încălcarea normelor dreptului Uniunii reprezintă consecința și completarea drepturilor conferite justițiabililor de dispozițiile dreptului Uniunii care interzic astfel de taxe, după cum au fost acestea interpretate de Curte. De asemenea, Curtea a statuat deja că, atunci când un stat membru a încasat impozite cu încălcarea normelor de drept al Uniunii, justițiabilii au dreptul la restituirea nu numai a impozitului perceput fără temei, ci și a sumelor plătite acestui stat sau reținute de acesta în legătură directă cu impozitul respectiv. Statele membre sunt, așadar, obligate să ramburseze, în principiu, cu dobândă impozitele percepute cu încălcarea dreptului Uniunii (a se vedea Hotărârea din 19 iulie 2012, Littlewoods Retail și alții, C-591/10, EU:C:2012:478, punctele 24-26, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, punctele 24 și 25).

În lipsa unei reglementări a Uniunii în materie de restituire a unor impozite naționale percepute fără să fi fost datorate, revine fiecărui stat membru, în temeiul principiului autonomiei procedurale, atribuția de a desemna instanțele competente și de a stabili modalitățile procedurale aplicabile acțiunilor în justiție destinate să asigure protecția drepturilor conferite contribuabililor de dreptul Uniunii (a se vedea în special Hotărârea din 6 octombrie 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, punctul 26 și jurisprudența citată).

Modalitățile procedurale referitoare la acțiunile destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii nu trebuie, cu toate acestea, să fie mai puțin favorabile decât cele aplicabile acțiunilor similare de drept intern (principiul echivalenței) și nici să fie concepute astfel încât să facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii (principiul efectivității) (a se vedea în special Hotărârea din 6 octombrie 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, punctul 27 și jurisprudența citată).

Curtea a avut deja ocazia să precizeze în acest context că, pentru a fi conform cu principiul efectivității, calculul dobânzilor aferente sumelor percepute cu încălcarea dreptului Uniunii, precum cele a căror plată este solicitată în cauza principală, trebuie să fie efectuat astfel încât să se țină seama de durata indisponibilizării sumelor plătite fără temei, aceasta din urmă fiind cuprinsă între data plății nedatorate a taxei în cauză și data restituirii integrale a acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 aprilie 2013, Irimie, C-565/11, EU:C:2013:250, punctele 27 și 28).

Pe de altă parte, trebuie amintit că Curtea a statuat deja că, în temeiul principiului cooperării loiale, un stat membru nu poate adopta dispoziții care supun rambursarea unui impozit care a fost declarat contrar dreptului Uniunii printr-o hotărâre a Curții sau a cărui incompatibilitate cu acest drept rezultă dintr-o astfel de hotărâre unor condiții care privesc

în mod specific acest impozit și care sunt mai puțin favorabile decât cele care s-ar fi aplicat, în lipsa lor, unei asemenea rambursări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 septembrie 2002, Prisco și CASER, C-216/99 și C-222/99, EU:C:2002:472, punctul 77 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 2 octombrie 2003, Weber’s Wine World și alții, C-147/01, EU:C:2003:533, punctul 87).

Acestea sunt principiile în lumina cărora trebuie examinată întrebarea instanței de trimitere.

Cu privire la principiul cooperării loiale

Din dosarul de care dispune Curtea reiese că articolul XV din OUG nr. 8/2014 și Ordinul nr. 365/741/2014, acesta din urmă prevăzând normele de aplicare a articolului XV menționat, sunt ulterioare Hotărârii din 7 aprilie 2011, Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), și Hotărârii din 7 iulie 2011, Nisipeanu (C-263/10, EU:C:2011:466), în care Curtea a declarat că articolul 110 TFUE se opune unei taxe precum taxa pe poluare pentru autovehicule, și că această reglementare a fost adoptată, printre altele, din cauza dificultăților întâmpinate în executarea deciziilor judecătorești având ca obiect rambursarea cuantumului taxelor astfel percepute fără a fi datorate. Reglementarea menționată urmărește, în această privință, să instituie modalități procedurale aplicabile în mod specific executării deciziilor judecătorești care au un asemenea obiect.

În aceste condiții și având în vedere jurisprudența amintită la punctul 27 din prezenta hotărâre, instanței de trimitere îi va reveni sarcina să verifice dacă aceste modalități procedurale sunt mai puțin favorabile decât cele care s-ar fi aplicat, în lipsa lor, unei rambursări precum cea în discuție în litigiul principal.

Principiul cooperării loiale trebuie, prin urmare, să fie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să adopte

dispoziții care supun rambursarea unui impozit care a fost declarat contrar dreptului Uniunii printr-o hotărâre a Curții sau a cărui incompatibilitate cu acest drept rezultă dintr-o astfel de hotărâre unor condiții care privesc în mod specific acest impozit și care sunt mai puțin favorabile decât cele care s-ar fi aplicat, în lipsa lor, unei asemenea rambursări, sarcina verificării acestui aspect revenind în speță instanței de trimitere.

Cu privire la principiul echivalenței

Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că respectarea principiului echivalenței presupune ca statele membre să nu prevadă modalități procedurale mai puțin favorabile pentru acțiunile întemeiate pe o încălcare a dreptului Uniunii decât cele care sunt aplicabile acțiunilor similare, din punctul de vedere al obiectului, al cauzei și al elementelor lor esențiale, întemeiate pe o încălcare a dreptului intern (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 iulie 2012, Littlewoods Retail și alții, C-591/10, EU:C:2012:478, punctul 31, precum și jurisprudența citată).

Instanța națională, care cunoaște direct modalitățile procedurale destinate să asigure în dreptul intern protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, este cea căreia îi revine, în principiu, sarcina de a verifica dacă acestea sunt conforme cu principiul echivalenței. Curtea poate însă, în vederea aprecierii pe care instanța națională va trebui să o efectueze, să îi furnizeze acesteia anumite elemente legate de interpretarea dreptului Uniunii (a se vedea Hotărârea din 1 decembrie 1998, Levez, C-326/96, EU:C:1998:577, punctele 39 și 40, precum și Hotărârea din 19 iulie 2012, Littlewoods Retail și alții, C-591/10, EU:C:2012:478, punctul 31).

Pentru a demonstra că modalitățile procedurale care rezultă din articolul XV din OUG nr. 8/2014 și din Ordinul nr. 365/741/2014 și care se aplică acțiunilor întemeiate pe

dreptul Uniunii sunt analoage celor care sunt aplicabile acțiunilor similare întemeiate pe încălcarea dreptului național, guvernul român a expus printre altele, în observațiile sale scrise, mecanismul de plată eșalonată pe o perioadă de cinci ani a drepturilor salariale datorate particularilor, în temeiul dreptului intern, de administrația publică.

Astfel, pentru a determina dacă cerințele principiului echivalenței sunt respectate în cauza principală, instanței de trimitere îi va reveni sarcina să verifice, într-o primă etapă, dacă acțiunile naționale cărora li se aplică modalitățile procedurale pe care guvernul român le consideră ca fiind analoage celor prevăzute la articolul XV din OUG nr. 8/2014 și de Ordinul nr. 365/741/2014 sunt, din punctul de vedere al cauzei lor, al obiectului lor, precum și al elementelor lor esențiale, similare cu o acțiune întemeiată pe încălcarea dreptului Uniunii precum acțiunea principală.

Se pare că nu aceasta este situația, astfel cum a arătat și avocatul general la punctul 34 din concluzii, în ceea ce privește acțiunile având ca obiect rambursarea restanțelor salariale datorate de administrația publică, aspect a cărui verificare revine însă instanței de trimitere.

Odată identificate acțiunea sau acțiunile naționale similare acțiunii principale, care se întemeiază pe dreptul Uniunii, instanței de trimitere îi va reveni sarcina să stabilească, într-o a doua etapă, dacă modalitățile procedurale aplicabile unor astfel de acțiuni naționale nu sunt în realitate mai favorabile decât cele aplicabile în cauza principală în temeiul articolului XV din OUG nr. 8/2014 și al Ordinului nr. 365/741/2014.

În consecință, principiul echivalenței trebuie să fie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să prevadă modalități procedurale mai puțin favorabile pentru acțiunile întemeiate pe o încălcare a dreptului Uniunii decât cele

aplicabile acțiunilor similare întemeiate pe o încălcare a dreptului intern. Instanței de trimitere îi revine sarcina să efectueze verificările necesare pentru a garanta respectarea acestui principiu în ceea ce privește reglementarea aplicabilă litigiului aflat pe rolul său.

Cu privire la principiul efectivității

În ceea ce privește cerințele principiului efectivității, trebuie să se examineze dacă un sistem de rambursare a sumelor datorate în temeiul dreptului Uniunii și al căror cuantum a fost constatat prin decizii judecătorești executorii precum sistemul instituit prin normele prevăzute la articolul XV din OUG nr. 8/2014 și de Ordinul nr. 365/741/2014 face excesiv de dificilă sau imposibilă în practică exercitarea drepturilor întemeiate pe ordinea juridică a Uniunii, ținând seama de locul pe care aceste norme îl ocupă în ansamblul procedurii, de modul în care aceasta din urmă se derulează și de particularitățile respectivelor norme în fața instanțelor naționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 iunie 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, punctul 48, precum și Hotărârea din 6 octombrie 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, punctele 36 și 37).

Din cuprinsul articolului XV alineatul (1) din OUG nr. 8/2014 reiese că această dispoziție urmărește să reglementeze modalitățile de plată a sumelor stabilite prin deciziile judecătorești care au ca obiect restituirea taxelor percepute fără a fi datorate, dobânzile calculate până la data plății integrale a acestor sume și cheltuielile de judecată aferente, precum și alte sume stabilite de instanțele judecătorești. Acest articol XV prevede la alineatele (1)-(4) că plata sumelor respective este eșalonată pe o perioadă de 5 ani prin plata în fiecare an a 20 % din cuantumul total al acestora, că cererile de restituire se soluționează în termen de 45 de zile de la depunere și că orice procedură de executare silită se suspendă în cursul termenului de 5 ani prevăzut la alineatul (1) al acestei dispoziții.

Articolul 3 din Ordinul nr. 365/741/2014 precizează că sumele datorate se suportă din sumele încasate cu titlu de timbru de mediu din bugetul Fondului pentru mediu. Pe de altă parte, potrivit punctului 7 din anexa 1 la Ordinul nr. 365/741/2014, la cererea de restituire se anexează, în vederea verificării acestora, anumite documente, cum sunt hotărârea judecătorească executorie, în copie legalizată, și actul de identitate al persoanei fizice. Punctul 19 din această anexă 1 prevede că, pentru plata fiecărei tranșe anuale din sumele datorate, organul fiscal competent constată și operează eventualele compensări cu obligații fiscale restante existente în evidența pe plătitor până la data plății fiecărei tranșe.

În aplicarea acestei reglementări, justițiabilul căruia i s-a recunoscut printr-o decizie judecătorească un drept la plata dobânzilor de întârziere aferente unei taxe percepute cu încălcarea dreptului Uniunii trebuie să se adreseze autorității publice competente pentru a depune o cerere de rambursare, însoțită de documentele necesare pentru executarea obligațiilor care revin respectivei autorități în temeiul acestui titlu executoriu. O asemenea cerință nu pare, în sine și în lipsa unui indiciu referitor, printre altele, la existența unor eventuale obstacole privind, de exemplu, costurile exorbitante ale unei astfel de proceduri, să facă executarea unui asemenea titlu excesiv de dificilă, după cum a indicat, în esență, și avocatul general la punctele 44 și 45 din concluzii.

Situația este diferită în cazul în care unui justițiabil care a obținut un astfel de titlu executoriu în urma unei proceduri judecătorești și care a cerut executarea acestuia în fața autorității publice competente i se opune, în aplicarea reglementării în discuție în litigiul principal, un termen de cinci ani înainte de a obține rambursarea integrală a sumelor datorate, ceea ce are drept consecință menținerea situației de nelegalitate în loc de a o îndrepta în cel mai scurt timp.

Pe de altă parte, rambursarea sumelor datorate depinde,

conform articolului 3 din Ordinul nr. 365/741/2014, de disponibilitatea fondurilor încasate în temeiul unei taxe pe autovehicule, și anume timbrul de mediu. Justițiabilul nu dispune în această privință de niciun mijloc care să îi permită să constrângă autoritatea publică competentă să își îndeplinească obligațiile atunci când aceasta încetează să le execute de bunăvoie, din moment ce executarea silită de drept comun este, în aplicarea aceleiași reglementări, exclusă în cursul acestui termen de cinci ani.

În aceste împrejurări, trebuie să se considere că un asemenea sistem de rambursare a sumelor datorate în temeiul dreptului Uniunii și al căror cuantum a fost constatat printr-o decizie judecătorească executorie, privit în ansamblul său, îl plasează pe justițiabil într-o situație de incertitudine prelungită cu privire la data la care va obține rambursarea integrală a sumelor menționate, fără a dispune de mijloace care să îi permită să constrângă autoritatea publică să își execute obligația dacă aceasta nu procedează de bunăvoie la executare, indiferent dacă din motive legate de lipsa fondurilor sau din alte motive.

În consecință, un sistem de rambursare precum cel prevăzut la articolul XV din OUG nr. 8/2014 și de Ordinul nr. 365/741/2014 face exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii excesiv de dificilă și nu îndeplinește obligația care revine statelor membre de a garanta acordarea unui efect deplin unor astfel de drepturi.

Guvernul român se limitează la a justifica instituirea unui asemenea sistem în esență prin existența unor dificultăți economice și prin blocajul instituțional referitoare la executarea promptă a deciziilor judecătorești executorii privind sume datorate în temeiul dreptului Uniunii.

Or, este suficient să se amintească în această privință că statele membre care au perceput taxe cu încălcarea dreptului Uniunii sunt obligate, având în vedere jurisprudența amintită

la punctul 23 din prezenta hotărâre, să le ramburseze cu dobândă. În acest sens, nu se poate admite, astfel cum a arătat în esență și avocatul general la punctul 47 din concluzii, ca un stat membru, în calitatea sa de debitor într-un litigiu precum litigiul principal, să se poată prevala de o insuficiență a fondurilor pentru a justifica imposibilitatea executării unei decizii judecătorești care îi recunoaște justițiabilului un drept conferit de ordinea juridică a Uniunii.

În plus, autonomia procedurală recunoscută statelor membre în ceea ce privește adoptarea modalităților procedurale care guvernează acțiunile întemeiate pe dreptul Uniunii nu poate merge până la a le permite să facă imposibilă în practică sau excesiv de dificilă, din motive care țin de dificultățile punerii în aplicare sau din motive pur economice, exercitarea unor astfel de drepturi.

Rezultă că principiul efectivității trebuie interpretat în sensul că se opune unui sistem de rambursare a sumelor datorate în temeiul dreptului Uniunii și al căror cuantum a fost constatat prin decizii judecătorești executorii precum cel prevăzut la articolul XV din OUG nr. 8/2014 și de Ordinul nr. 365/741/2014.

În pofida aplicabilității dispozițiilor cartei într-o situație juridică precum cea în discuție în litigiul principal, care intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, în măsura în care obiectul litigiului principal privește rambursarea unei taxe percepute cu încălcarea articolului 110 TFUE și întrucât statele membre sunt obligate, în temeiul jurisprudenței amintite la punctul 23 din prezenta hotărâre, să ramburseze cu dobândă o asemenea taxă, nu este necesară examinarea întrebărilor instanței de trimitere în raport cu dispozițiile cartei, din moment ce elementele care precedă îi permit acestei instanțe să soluționeze litigiul principal.

Rezultă din ceea ce precedă că:

– Principiul cooperării loiale trebuie să fie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să adopte dispoziții care supun rambursarea unui impozit care a fost declarat contrar dreptului Uniunii printr-o hotărâre a Curții sau a cărui incompatibilitate cu acest drept rezultă dintr-o astfel de hotărâre unor condiții care privesc în mod specific acest impozit și care sunt mai puțin favorabile decât cele care s-ar fi aplicat, în lipsa lor, unei asemenea rambursări, respectarea acestui principiu trebuind să fie verificată în speță de instanța de trimitere.

– Principiul echivalenței trebuie să fie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să prevadă modalități procedurale mai puțin favorabile pentru acțiunile întemeiate pe o încălcare a dreptului Uniunii decât cele aplicabile acțiunilor similare întemeiate pe o încălcare a dreptului intern. Instanței de trimitere îi revine sarcina să efectueze verificările necesare pentru a garanta respectarea acestui principiu în ceea ce privește reglementarea aplicabilă litigiului aflat pe rolul său.

– Principiul efectivității trebuie interpretat în sensul că se opune unui sistem de rambursare a sumelor datorate în temeiul dreptului Uniunii și al căror cuantum a fost constatat prin decizii judecătorești executorii precum sistemul în discuție în litigiul principal, care prevede o eșalonare pe cinci ani a rambursării acestor sume și care condiționează executarea unor astfel de decizii de disponibilitatea fondurilor încasate în temeiul unei alte taxe, fără ca justițiabilul să dispună de posibilitatea de a constrânge autoritățile publice să își îndeplinească obligațiile dacă acestea nu și le îndeplinesc de bunăvoie.

Cu privire la cheltuielile de judecată

Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu

privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Principiul cooperării loiale trebuie să fie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să adopte dispoziții care supun rambursarea unui impozit care a fost declarat contrar dreptului Uniunii printr-o hotărâre a Curții sau a cărui incompatibilitate cu acest drept rezultă dintr-o astfel de hotărâre unor condiții care privesc în mod specific acest impozit și care sunt mai puțin favorabile decât cele care s-ar fi aplicat, în lipsa lor, unei asemenea rambursări, respectarea acestui principiu trebuind să fie verificată în speță de instanța de trimitere.

Principiul echivalenței trebuie să fie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să prevadă modalități procedurale mai puțin favorabile pentru acțiunile întemeiate pe o încălcare a dreptului Uniunii decât cele aplicabile acțiunilor similare întemeiate pe o încălcare a dreptului intern. Instanței de trimitere îi revine sarcina să efectueze verificările necesare pentru a garanta respectarea acestui principiu în ceea ce privește reglementarea aplicabilă litigiului aflat pe rolul său.

Principiul efectivității trebuie interpretat în sensul că se opune unui sistem de rambursare a sumelor datorate în temeiul dreptului Uniunii și al căror cuantum a fost constatat prin decizii judecătorești executorii precum sistemul în discuție în litigiul principal, care prevede o eșalonare pe cinci ani a rambursării acestor sume și care condiționează executarea unor astfel de decizii de disponibilitatea fondurilor încasate în temeiul unei alte taxe, fără ca justițiabilul să dispună de posibilitatea de a constrânge autoritățile publice să își îndeplinească obligațiile dacă acestea nu și le îndeplinesc de bunăvoie.

Sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată. A opta directivă 79/1072/CEE. Condiții de obținere a rambursării

ORDONANȚA CURȚII – Camera a noua (30 iunie 2016)

„Trimitere preliminară – Articolul 99 din Regulamentul de procedură al Curții – Sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată – Dreptul la rambursare – A opta directivă 79/1072/CEE – Condiții de obținere a rambursării – Impunerea altor condiții față de cele prevăzute la articolele 3 și 4 – Obligația de a face dovada achitării taxei – Admisibilitate”

În cauza C-55/16, având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Înalta Curte de Casație și Justiție (România), prin decizia din 17 decembrie 2015, primită de Curte la 1 februarie 2016, în procedura **Evo Bus GmbH** împotriva **Direcției Generale Regionale a Finanțelor Publice Ploiești,** CURTEA (Camera a noua), compusă din domnul C. Lycourgos (președinte de cameră) și domnii E. Juhász și C. Vajda (raportor), judecători, avocat general: domnul Y. Bot, grefier: domnul A. Calot Escobar, având în vedere decizia luată, după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță motivată, conform articolului 99 din Regulamentul de procedură al Curții, a dat prezenta ordonanță.

Cererea de decizie preliminară privește interpretarea celei de A opta directive 79/1072/CEE a Consiliului din 6 decembrie 1979 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – Sisteme de restituire a taxei pe valoarea adăugată persoanelor impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul țării (JO 1979, L 331, p. 11, Ediție specială, 09/vol. 1, p. 34, denumită în continuare „A opta directivă”).

Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Evo Bus GmbH, pe de o parte, și Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Ploiești (România) (denumită în continuare „autoritatea fiscală”), pe de altă parte, în legătură cu decizia acesteia din urmă de respingere a cererii Evo Bus de rambursare a taxei pe valoarea adăugată (TVA) facturate acesteia de Evo Bus România SRL.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Al treilea și al cincilea considerent ale celei de A opta directive au următorul cuprins:

„[…] diferențele dintre sistemele în vigoare în prezent în statele membre, care provoacă în unele cazuri perturbarea comerțului și denaturarea concurenței, trebuie eliminate;

[…]

[…] astfel de norme nu trebuie să conducă la un tratament diferit al persoanelor plătitoare de impozit în funcție de statele membre pe teritoriul cărora aceste persoane sunt stabilite.”

Articolul 1 din A opta directivă prevede:

„În sensul prezentei directive, «persoană plătitoare de impozit care nu este stabilită pe teritoriul țării» înseamnă o persoană care, conform articolului 4 alineatul (1) din [A

șasea directivă] 77/388/CEE [a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare (JO 1977, L 145, p. 1)], pe perioada menționată în prima și a doua teză din articolul 7 alineatul (1) primul paragraf, nu a avut în acea țară nici sediul activității sale economice, nici o unitate fixă de unde a efectuat tranzacții și nici, în absența unui sediu sau a unei unități fixe, domiciliul stabil sau locul obișnuit de rezidență, și care, în aceeași perioadă, nu a livrat bunuri și nu a prestat servicii considerate livrate sau prestate în țara respectivă, cu excepția:

(a) serviciilor de transport și a serviciilor auxiliare scutite, în temeiul articolului 14 alineatul (1) punctul (i), al articolului 15 sau al articolului 16 alineatul (1) literele B, C și D din Directiva [77/388];

(b) serviciilor prestate în cazurile în care taxa este plătibilă numai de către persoana căreia acestea îi sunt prestate, în temeiul articolului 21 alineatul (1) litera (b) din Directiva [77/388].”

Articolul 2 din A opta directivă prevede:

„Fiecare stat membru restituie oricărei persoane plătitoare de impozit care nu este stabilită pe teritoriul țării, dar care este stabilită în alt stat membru, sub rezerva condițiilor prevăzute în continuare, orice [TVA] aferent serviciilor care i-au fost prestate sau bunurilor mobiliare care i-au fost livrate de altă persoană plătitoare de impozit pe teritoriul țării sau aferentă importului de bunuri în țara respectivă, în măsura în care astfel de bunuri și servicii sunt folosite în tranzacțiile prevăzute la articolul 17 alineatul (3) literele (a) și (b) din Directiva [77/388] și la prestarea serviciilor prevăzute la articolul 1 litera (b).”

Potrivit articolului 3 din A opta directivă:

„Pentru a putea beneficia de restituire, orice persoană plătitoare de impozit, așa cum este menționată în articolul 2, care nu livrează bunuri și nu prestează servicii considerate livrate sau prestate pe teritoriul țării trebuie:

(a) să înainteze autorităților competente menționate la articolul 9 primul paragraf o cerere pe baza modelului din anexa A, la care se atașează facturile sau documentele de import în original. Statele membre pun la dispoziția solicitanților o notă explicativă care să conțină în orice situație informațiile minime prevăzute în anexa C;

(b) să facă dovada, sub forma unui certificat eliberat de autoritatea statului în care este stabilită, că este o persoană plătitoare de impozit în ceea ce privește [TVA-ul] în statul respectiv. Totuși, dacă autoritatea competentă prevăzută la articolul 9 primul paragraf deține deja o astfel de dovadă, persoana plătitoare de impozit nu este obligată să aducă dovezi noi pe o perioadă de un an de la data eliberării primului certificat de către autoritatea statului în care este stabilită. Statele membre nu eliberează certificate niciunei persoane plătitoare de impozit care beneficiază de scutirea de taxă în temeiul articolului 24 alineatul (2) din Directiva [77/388];

(c) să certifice printr-o declarație scrisă că nu a livrat bunuri și nu a prestat servicii considerate livrate sau prestate pe teritoriul țării pe perioada menționată în prima și a doua teză din articolul 7 alineatul (1) primul paragraf;

(d) să se angajeze că restituie orice sumă colectată din greșeală.”

Articolul 4 din A opta directivă are următorul cuprins:

„Pentru a îndeplini condițiile restituirii, orice persoană plătitoare de impozit prevăzută la articolul 2, care nu a livrat bunuri și nu a prestat servicii considerate livrate sau prestate pe teritoriul țării respective, altele decât

serviciile prevăzute la articolul 1 literele (a) și (b), trebuie:

(a) să îndeplinească cerințele prevăzute la articolul 3 literele (a), (b) și (d);

(b) să certifice printr-o declarație scrisă că, pe perioada prevăzută în prima și a doua teză din articolul 7 alineatul (1) [primul paragraf], nu a livrat bunuri și nu a prestat servicii considerate livrate sau prestate pe teritoriul țării, altele decât serviciile prevăzute la articolul 1 literele (a) și (b).”

Articolul 6 din A opta directivă prevede:

„Statele membre nu pot impune persoanelor plătitoare de impozit prevăzute la articolul 2 obligații în plus față de cele prevăzute la articolele 3 și 4, altele decât obligația de a furniza, în anumite cazuri, informații necesare pentru a se stabili dacă cererea de restituire este justificată.”

Dreptul român

Articolul 147^2 alineatul (1) litera a) din Codul fiscal prevede:

„În condițiile stabilite prin norme:

a) persoana impozabilă nestabilită în România, care este stabilită în alt stat membru, neînregistrată și care nu este obligată să se înregistreze în scopuri de TVA în România, poate beneficia de rambursarea taxei pe valoarea adăugată achitate pentru importuri și achiziții de bunuri/servicii, efectuate în România;”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

Prin contractele încheiate la 23 decembrie 2005 și 10 septembrie 2007 având ca obiect livrarea de autobuze Regiei Autonome de Transport București (RATB), Evo Bus s-a angajat să

asigure reparația, întreținerea și revizia autobuzelor livrate. Cu acordul Regiei Autonome de Transport București (RATB), Evo Bus a încheiat, la 15 decembrie 2007, un contract de prestări servicii cu Evo Bus România, potrivit căruia aceasta a preluat angajamentele amintite.

În temeiul acestor contracte, Evo Bus România a facturat către Evo Bus, printre altele, costul manoperei, al pieselor de schimb și al consumabilelor achiziționate în cadrul reparației, al întreținerii și al reviziei autobuzelor menționate.

La 15 decembrie 2009, Evo Bus a depus la autoritatea fiscală o cerere de rambursare a TVA-ului care îi fusese facturat de Evo Bus România.

În ceea ce privește, în special, suma de 662 472 de lei (RON) (aproximativ 147 000 de euro), această cerere a fost respinsă pentru motivul că Evo Bus nu făcuse dovada achitării acestei taxe.

Curtea de Apel București (România) a respins acțiunea formulată de Evo Bus împotriva acestei decizii. Ea a considerat că din faptul că A opta directivă nu prevede expres obligația de dovedire a plății TVA-ului nu rezultă că aceasta s-ar opune existenței unei astfel de obligații. De asemenea, ea a constatat că nu s-a demonstrat că decizia menționată ar fi încălcat principiul neutralității fiscale.

Fiind sesizată cu recursul împotriva sentinței Curții de Apel București, instanța de trimitere pune la îndoială conformitatea cu A opta directivă a obligației de dovedire a plății TVA-ului în scopul obținerii rambursării acestuia, obligație care rezultă din expresia „tax[a] pe valoarea adăugată achitat[ă]” din articolul 147^2 alineatul (1) litera a) din Codul fiscal.

În aceste condiții, Înalta Curte de Casație și Justiție

(România) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile celei de A opta directive, precum și principiul neutralității fiscale se opun/s-au opus unei legislații, dintr-un stat membru, prin care se reglementează/s-a[u] reglementat, în considerarea principiului certitudinii impunerii, condițiile în care se poate exercita dreptul de rambursare a taxei pe valoarea adăugată, precum, în cauza de față, dovedirea achitării taxei de către furnizori?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Conform articolului 99 din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când răspunsul la o întrebare formulată cu titlu preliminar poate fi în mod clar dedus din jurisprudență sau atunci când răspunsul la această întrebare nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile, Curtea, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general, poate oricând să decidă să se pronunțe prin ordonanță motivată.

Este necesar ca în prezenta cauză să se aplice această dispoziție.

Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă A opta directivă, precum și principiul neutralității fiscale se opun unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia, pentru a-și exercita dreptul la rambursarea TVA-ului, persoanele impozabile sunt supuse unei obligații generale de a face dovada achitării acestei taxe.

Conform articolului 2 din A opta directivă, un stat membru trebuie să restituie unei persoane impozabile care nu este stabilită pe teritoriul acestui stat, în sensul articolului 1 din directiva amintită, dar care este stabilită în alt stat membru, TVA-ul aferent, printre altele, serviciilor care i-au fost prestate acestei persoane de altă persoană impozabilă pe

teritoriul primului stat membru, în condițiile stabilite de directiva menționată.

În această privință, este necesar să se precizeze că răspunsul Curții presupune că sunt îndeplinite condițiile de la articolul 2 de persoana impozabilă care introduce cererea de rambursare a TVA-ului.

Articolele 3 și 4 din A opta directivă prevăd o serie de obligații pe care persoana impozabilă prevăzută la articolul 2 din această directivă trebuie să le îndeplinească pentru a beneficia de rambursarea menționată. Printre aceste obligații figurează cea prevăzută la articolul 3 litera (a) din directiva amintită, potrivit căreia persoana impozabilă menționată trebuie să înainteze autorităților competente o cerere pe baza modelului din anexa A la aceeași directivă, la care se atașează facturile sau documentele de import în original.

Potrivit articolului 6 din A opta directivă, statele membre nu pot impune persoanelor impozabile prevăzute la articolul 2 din această directivă obligații în plus față de cele prevăzute la articolele 3 și 4 din directiva menționată, altele decât obligația de a furniza, în anumite cazuri, informații necesare pentru a se stabili dacă cererea de restituire a TVA-ului este justificată.

În speță, din elementele furnizate de instanța de trimitere nu reiese că autoritatea fiscală ar fi formulat obiecții cu privire la facturile care exprimau costul serviciilor prestate de Evo Bus România, pe care Evo Bus i le-a prezentat în susținerea cererii sale de rambursare a TVA-ului.

Această cerere de rambursare a fost totuși respinsă în temeiul articolului 147^2 alineatul (1) litera a) din Codul fiscal, care prevede că o persoană impozabilă nestabilită în România, care este stabilită în alt stat membru, neînregistrată și care nu este obligată să se înregistreze în scopuri de TVA în România,

poate beneficia de rambursarea taxei pe valoarea adăugată achitate pentru importuri și achiziții de bunuri sau servicii, efectuate în România. Instanța de trimitere precizează, în această privință, că respectiva dispoziție impune obligația de a face dovada achitării TVA-ului în cazul unei cereri de rambursare. Or, trebuie să se constate că o asemenea obligație nu este menționată printre obligațiile enumerate la articolele 3 și 4 din A opta directivă.

În consecință, articolul 6 din această directivă se opune ca persoana impozabilă prevăzută la articolul 2 din directiva menționată să fie obligată, în scopul rambursării TVA-ului, să facă dovada achitării acestei taxe (a se vedea prin analogie Hotărârea din 3 decembrie 2009, Yaesu Europe, C-433/08, EU:C:2009:750, punctul 26).

Această interpretare este confirmată de obiectivul celei de A opta directive care constă, după cum reiese din al treilea și din al cincilea considerent ale acesteia, în armonizarea sistemelor de restituire a TVA-ului plătit într-un stat membru de către persoanele impozabile stabilite în alt stat membru eliminând diferențele dintre sistemele în vigoare la acea epocă în statele membre și încercând să nu conducă la un tratament diferit al persoanelor impozabile în funcție de statele membre pe teritoriul cărora aceste persoane sunt stabilite (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 decembrie 2009, Yaesu Europe, C-433/08, EU:C:2009:750, punctele 20 și 21, precum și jurisprudența citată).

Astfel, a permite unui stat membru să impună persoanelor impozabile prevăzute la articolul 2 din A opta directivă alte obligații decât cele de la articolele 3 și 4 din această directivă ar însemna să se instituie o formalitate incompatibilă cu obiectivul menționat (a se vedea prin analogie Hotărârea din 3 decembrie 2009, Yaesu Europe, C-433/08, EU:C:2009:750, punctul 27).

Desigur, conform articolului 6 din A opta directivă, un stat

membru poate, în anumite cazuri, să oblige o persoană impozabilă să furnizeze informațiile necesare pentru a se stabili dacă cererea de restituire a TVA-ului este justificată. Acesta ar putea fi cazul, de exemplu, atunci când există o suspiciune de abuz fiscal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2007, Planzer Luxemburg, C-73/06, EU:C:2007:397, punctele 46 și 47).

Totuși, această posibilitate nu poate sta la baza unei obligații generale prevăzute de dreptul național, cum este cea în discuție în litigiul principal.

În consecință, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că A opta directivă se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia, pentru a-și exercita dreptul la rambursarea TVA-ului, persoanele impozabile sunt supuse unei obligații generale de a face dovada achitării acestei taxe.

Cu privire la cheltuielile de judecată

Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară:

A opta directivă 79/1072/CEE a Consiliului din 6 decembrie 1979 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – Sisteme de restituire a taxei pe valoarea adăugată persoanelor impozabile care nu sunt stabilite pe teritoriul țării se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia, pentru a-și exercita dreptul la rambursarea taxei pe valoarea adăugată, persoanele impozabile sunt supuse unei obligații generale de a face dovada achitării acestei taxe.

Modificări legislative fiscale aplicabile de la 1 ianuarie 2017

La intrarea în noul an vă dorim să aveți un an excelent și vă reamintim o serie de modificări legislative fiscale au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2017.

Modificări de cote sau baze de impozitare:

• Reducerea cotei standard de TVA de la 20% la 19%.
• Reducerea accizelor la carburanți: motorină de la 1.897,08 lei / 1.000 litri la 1.518,04 lei / 1.000 litri; benzină fără plumb de la 2.035,40 lei / 1.000 litri la 1.656,36 lei / 1.000 litri.
• Eliminarea impozitului pe construcții de 1%.
• Introducerea impozitului specific pentru persoanele juridice care desfășoară activități de cazare și/sau alimentație publică (Legea nr. 170/2016).
• Se datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate de 5,5% pentru veniturile din drepturi de proprietate intelectuală, veniturile din investiții și veniturile din alte surse, chiar dacă persoanele care realizează aceste veituri mai realizează și venituri din salarii, pensii sau venituri din activități independente.
• Plafonarea bazei lunare de calcul a contribuției de asigurări sociale de sănătate la maxim echivalentul a de 5 ori câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului de asigurări sociale de stat.
• Acordarea de facilități pentru pregătirea teoretică și/sau

practică a elevilor în cadrul învățământului profesional și tehnic, prin acordarea de deduceri la calculul impozitului pe profit sau venit și prin neimpozitarea burselor, premiilor și altor drepturi primite de elevi.

Impozit pe profit

- Extinderea facilității de scutire de impozit și pentru profitul investit în dobândirea dreptului de utilizare a programelor informatice (în plus față de producerea/achiziționarea de programe informatice). Se renunță la aplicarea limitată în timp a acestei facilități fiscale (facilitatea urma să se aplice până la 31 decembrie 2016).

Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor

• Diminuarea de la echivalentul a 25.000 euro la 45.000 lei (echivalentul a aproximativ 10.000 euro) a limitei capitalului social al microîntreprinderilor pentru care se poate aplica opțiunea pentru plata impozitului pe profit.
• Opțiunea pentru plata impozitului pe profit va putea fi aplicată și de către microîntreprinderile existente al căror capital social depășește noua limită, nu doar de către persoanele juridice române nou-înființate.

Impozit pe venit și contribuții sociale

• A fost eliminată obligativitatea depunerii Declaratiei 205 pentru veniturile din salarii/asimilate salariilor, valorificarea sub orice formă a drepturilor de proprietate intelectuală, din pensii, din arendare, precum și venituri din asocierea unei persoane fizice cu o persoană juridică plătitoare de impozit pe profit sau de tip microîntreprindere.
• Definiția noțiunii de stock option plan se extinde pentru a include și programele de acest fel inițiate în cadrul societăților care nu sunt tranzacționate pe o piață reglementată sau în cadrul unui sistem alternativ de tranzacționare.

TVA

Alături de reducerea cotei standard de TVA la 19%, alte modificări importante în domeniul TVA începând cu 1 ianuarie 2017 sunt:

• Introducerea regimului special pentru agricultori, persoane fizice, întreprinderi individuale sau întreprinderi familiale care efectuează activități / servicii agricole.

• Contribuabilii declarați inactivi / care au codul de TVA anulat care desfășoară activități economice în această perioadă, după reînregistrarea în scopuri de TVA, își pot exercita dreptul de deducere a TVA pentru achizițiile de bunuri și/sau servicii efectuate în această perioadă.

De asemenea, contribuabilii care efectuează achiziții de bunuri / servicii de la contribuabili declarați inactivi / care au codul de TVA anulat, își pot exercita dreptul de deducere a TVA pentru achizițiile de bunuri și/sau servicii efectuate în această perioadă, după reînregistrarea în scopuri de TVA a furnizorilor / prestatorilor.

• Eliminarea obligației de a se înregistra în Registrul Operatorilor Intracomunitari pentru contribuabilii care efectuează operațiuni intracomunitare.

• Suspendarea, până la data de 31 decembrie 2019, a obligației depunerii a trei declarații informative: 392A, 392B și 393.

Comentariu KPMG:

Alte modificări importante urmează să intre în vigoare pe parcursul anului 2017, cum ar fi abrogarea timbrului de mediu pentru autovehicule (OUG nr. 9/2013) sau legile bugetului de stat și bugetului asigurărilor sociale de stat.

În plus, în urma instalării noului Parlament și noului Guvern, sunt de așteptat în perioada următoare și alte modificări legislative cu impact fiscal.

Tax Magazine nr. 11 noiembrie 2016

- **Cosmin Flavius Costaș**
  Despre răspunderea fiscului
  Evoluții fiscale recente
- **Gabriela Ecobici, Vlad Crăciun**
  Suntem pregătiți să atragem migrarea către România a holding-urilor străine înființate de români?
- **Cosmin Flavius Costaș**
  Sfârșitul eșalonării ilicite a plăților reprezentând restituirea timbrului de mediu
- **Alexandra Maria Mureșan**
  Aspecte privind regimul fiscal aplicabil unor operațiuni de comerț cu aur
- **Ioana Maria Costea**
  Obiectul contestației prealabile în materie fiscală
- **Mihai-Pantelimon Drăguţescu**
  Dreptul de acces la instanţa de contencios fiscal. Aspecte de jurisprudenţă (I)
- **Petre Lăzăroiu, Ioniță Cochințu**
  Accesul la justiția constituțională în materie fiscală și controlul constituționalității legilor în dinamica legislativă
- **Jurisprudență fiscală națională**
  Sinteză de jurisprudență fiscală națională
- **Jurisprudența fiscală a instanțelor europene**
  Sinteza hotărârilor în materie fiscală pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în intervalul 5 noiembrie – 7 decembrie 2016

Cum stăm cu digitalizarea în România?

Autor: Constantin Măgdălina, Expert, tendințe și tehnologii emergente

Cuvinte care transformă

În business, fiecare perioadă îşi are cuvintele ei vedetă. Folosirea acestora este uneori marca actualităţii, a afilierii la comunitatea de afaceri,iar alteori a caracterului vizionar al utilizatorilor, sau a unei aspiraţii. Astfel de cuvinte sunt în acest moment inovaţie, agilitate și digitalizare.

Despre digitalizare se vorbeşte din ce în ce mai mult în România. Se fac conferinţe şi se ţin prezentări. Este foarte bine şi aşa, am putea spune. Până la urmă există un demers de informare şi educare care este necesar într-o primă fază.

Numai că, dacă te rezumi doar la conferinţe şi discursuri, ratezi beneficiile pe care digitalizarea le produce dacă este implementată coerent în fiecare companie. Pentru că digitalizarea are ca efect și creşterea coeficientului de competitivitate – de felul în care este implementată digitalizarea la nivel micro (companii) depinde competitivitatea la nivel macro (ţară).

Digitalizarea și competitivitatea

Competitivitatea unei ţări se referă la capacitatea acesteia, comparativ cu altele, de a asigura un mediu economic şi social care să susţină crearea accelerată de valoare adăugată. Digitalizarea creează accelerat valoare adăugată. De la cumpărături şi plata impozitelor online la automatizarea proceselor de producţie şi chatbot-uri digitalizarea generează plus valoare.

Identificăm, astfel, două direcţii care converg la implementarea şi atingerea beneficiilor digitalizării:

- De jos în sus – de la nivelul companiilor la nivel de industrie/sector şi economie, şi
- De sus în jos – de la nivelul statului, propagându-se până la nivelul fiecărei companii.

În acest moment nu stăm prea bine la niciunul dintre cele două puncte de mai sus.Potrivit Comisiei Europene, România se află pe ultimul loc (28), în funcţie de indicele economiei şi societăţii informaţionale (DESI). Acest indice compozit integrează un set de indicatori relevanţi, structuraţi în jurul a cinci dimensiuni, pe care le voi detalia în cele ce urmează.

a. Conectivitatea

Acest indicator se referă la nivelul de acoperire, viteză și numărul de abonamente la bandă largă rapidă. Nivelul de acoperire a gospodăriilor prin rețelele fixe de comunicații în bandă largă este scăzut (89% în România comparativ cu 97% în UE).Nivelul de acoperire prin rețeaua de acces de generație următoare (NGA) este 72% în România, similar cu media UE. În ce privește numărul de abonamente la banda largă rapidă (viteză peste 30Mbps), în România procentul este de 63%, cu 30% peste media UE. Totuși accesul la serviciile de IT&C rămâne neuniform în rândul populației, cu decalaje mari în special în zonele rurale. Utilizarea rețelelor mobile în bandă largă este de asemenea sub media UE (59 abonați în România vs. 75 abonați în UE la 100 de persoane). Iată de ce, per total, România se situează sub media UE la acest indicator.

b. Capitalul uman

În ciuda faptului că avem aproximativ 100,000 de specialiști în IT, competențele digitale în rândul populației și al forței de muncă sunt printre cele mai scăzute din Uniunea Europeană. Doar 52% dintre români folosesc internetul cu regularitate

(comparativ cu 76% în UE), iar 32% nu au folosit niciodată internetul (comparativ cu 16% în UE). Potrivit indicelui compozit DESI competențele digitale în rândul populației din România sunt cele mai slabe din UE, numai 26% dintre români având competențe digitale peste nivelul de bază (comparativ cu 55% în UE).

c. Utilizarea internetului

În această privință se înregistrează progrese semnificative, chiar dacă România este și la acest capitol sub media UE. Utilizarea internetului a crescut în special datorită unei mai mari participări a populației în cadrul rețelelor de socializare. Pe de altă parte, companiile din România doresc să exploateze mai bine avantajele oferite de rețelele de socializare, de comerțul online și de aplicațiile de tip cloud.

d. Integrarea tehnologiei digitale

Integrarea tehnologiile digitale de către companii, deși foarte importantă, în România înregistrează rezultate sub media UE, iar progresele sunt limitate. Lipsa bugetelor la nivel de companie, dar și lipsa de încredere a masei mari a consumatorilor în serviciile online, lipsa unui cadru juridic adecvat pentru gestionarea potențialelor dispute între companii și consumatori, precum și alte preocupări legate de comunicațiile criptate și plăți, conduc la o rată scazută de integrare a tehnologiilor digitale de către companii.

e. Servicii publice digitale

Rezultatele României sunt sub media UE în ce privește serviciile publice digitale, dar se preconizează progrese importante mai ales prin promovarea unei politici de date deschise (tip Open Data). Totuși nivelul de utilizare a serviciilor de e-guvernare este cel mai scăzut din UE, numai 8% dintre utilizatori interacționând cu autoritățile publice prin retrimiterea formularelor completate. Poate că inițiativa

de identificare a modalităților de reducere a birocrației prin colectarea sugestiilor publicului larg cu ajutorul unei platforme online va contribui la rezultate mai bune privind digitalizarea adminstrației publice.

Companiile ca driver de digitalizare

Un studiu realizat la nivel global de compania de consultanță Cap Gemini arată care ar putea fi beneficiile aduse de digitalizare la nivelul unei companii: creșterea profitabilității (EBIT)cu 9-26%, creșterea randamentului de utilizare a activelor cu 6-9% și creșterea valorii firmei cu 7-12%. Având în vedere faptul că în 2015 cifra de afaceri totală a companiilor active din România a fost de 275 miliarde euro, din care top 500 companii generează circa 110 miliarde euro, prin digitalizarea companiilor această valoare ar putea crește de 2-5 ori în următorii ani, ceea ce ar produce un efect de domino și la nivelul altor dimensiuni analizate mai sus, mai ales în ce priveste capitalul uman și integrarea tehnologiilor digitale.

* * *

Despre Constantin Măgdălina

Constantin Măgdălina are o experienţă profesională de 8 ani, timp în care a lucrat la companii multinaţionale, atât în ţară cât şi în străinătate. Constantin are un Master în Marketing şi Comunicare la Academia de Studii Economice Bucureşti. Este certificat Lean Six Sigma şi ITIL (IT Information Library®) ceea ce-i facilitează o bună înţelegere a proceselor şi transformărilor din cadrul organizaţiilor. Pe de altă parte certificarea obţinută de la Chartered Institute of Marketing îi completează expertiza de business. În cei peste 4 ani de activitate la EY a iniţiat şi coordonat studii ce analizau aspecte legate de mediul de afaceri din România. Printre acestea se află previziunile economice de creştere ale firmelor în 2013-2016, managementul cunoştinţelor, experienţa

de cumpărare în era consumatorilor digitali, social media și mediul de afaceri românesc, utilizarea dispozitivelor mobile în România. Este autor a numeroase articole cu teme legate de inovaţie, eficientizarea proceselor de afaceri, social media, transformarea digitală, tendinţe şi tehnologii emergente. Este invitat că vorbitor la numeroase evenimente şi conferinţe de business.

Industria de IT își accelerează creșterea

Autor: Constantin Măgdălina, Expert, tendințe și tehnologii emergente

Valoarea adăugată de sectorul de IT (software si servicii) la PIB-ul României a ajuns la 3,066 miliarde de euro în 2015, în creștere cu 21% comparativ cu 2014, conform datelor ANIS. Pentru anul 2016, valoarea estimată este de 3,616 miliarde euro.

Software – Se estimează că piața internă de software (fără export) va crește cu 6,7%, ajungând la 425 milioane euro în 2016, depașind nivelul de 398 milioane euro din 2015. Pe termen mediu, se așteptă o creștere semnificativă, cu un CAGR de 8,4% în perioada 2016-2020, ceea ce va face ca valoarea pieței să urce la 648 milioane euro în 2020.

Serviciile de IT – Se estimează că piața internă a serviciilor de IT va crește de la 593 milioane euro în 2016 la 972 milioane euro în 2020, ceea ce corespunde unui CAGR de 8,5%. Soluțiile de cloud și adoptarea outsourcing-ului de către

companiile locale vor genera extinderea segmentului serviciilor, care va completa sursele consacrate de venituri cum sunt consultanța și integrarea sistemelor.

Descriere	2013	2014	2015	2016E	2017P	2018P	2019P	2020P
Valoarea pieței de IT [Miliarde euro]	2,152	2,548	3,066	3,616	4,211	4,834	5,495	6,000
Valoarea pieței de IT [rata de creștere anuală]	15%	18%	21%	17%	16%	15%	14%	14%
Valoarea pieței interne de IT [Milioane euro]	897	953	991	1,036	1,154	1,314	1,482	1,620
Vânzări software [Milioane euro]	335	370	398	425	485	499	607	648
Vânzări servicii de IT [Milioane euro]	562	583	593	611	669	815	875	972

Sursa:Software and IT Services in Romania 2016 – ANIS, Romania Information Technology Report Q3 2016 – BMI (E/P = estimat/prognoză)

Software pentru companii: Piața românească de enterprise software este matură ca o consecință a integrării în economia europeană – ratele de penetrare rămân însă semnificativ mai mici decât cele din Europa de Vest, dar și decât cele din Europa Centrală și de Est. Oportunitatea reprezentată de enterprise software în România rămâne concentrată pe ERP, CRM și managementul lanțului de aprovizionare (SCM). Datele pentru 2015 arată că ratele de adopție în rândul IMM-urilor sunt sub media Uniunii Europene, atât pentru ERP cât și pentru CRM. În unele cazuri, diferența a fost deosebit de mare, inclusiv pentru penetrarea aplicațiilor tip ERP la nivelul companiilor mici-și-mijlocii și a celor tip CRM la nivelul companiilor mari.

Cloud computing: România este o piață mică în comparație cu cea mai mare parte a Europei, dar este în curs de dezvoltare rapidă. Deși presiunea pe preț este de așteptat să fie intensă din cauza sensibilității pieței la preț în general, potențialul rămâne semnificativ. Creșterea rapidă a adopției cloud computing-ului este susținută de calitatea ridicată și

infrastructura extinsă. Se estimează că totalul cheltuielilor de cloud computing în România va crește cu o rata medie anuală de 17,4% în perioada 2016-2020, până la 69 de milioane de euro.

SaaS: Potrivit datelor Eurostat, România se situează în spatele colegilor din Europa Centrală și de Est. În 2014, doar 5% din întreprinderile nefinanciare din România, cu 10 sau mai mulți angajați, au adoptat cel puțin un serviciu de cloud.

IaaS/PaaS: În ceea ce privește adoptarea Infrastructure-as-a-Service (IaaS) / Platform-as-a-Service (PaaS), datele arată că stocarea fișierelor și hostingul bazelor de date au fost cele mai comune servicii în 2014, accesate de aproximativ o treime din companiile care folosesc soluțiile cloud, în timp ce doar 19% dintre companiile ce utilizează soluții cloud din România folosesc cloud computing pentru aplicațiile proprii. Acest lucru ar putea fi o oportunitate pe termen mediu.

Pepiniera de talente

În România, există aproximativ 100.000 de specialiști în sectorul de IT la nivel național. Învățământul tehnic include 5 universități politehnice de top, 59 de facultăți de stat și 174 facultăți private. România se află în top 10 la nivel global în ce privește numărul de specialiști IT certificați, iar aproximativ 98% dintre specialiștii de IT vorbesc engleza. Acest lucru recomandă România ca un hot spot pentru dezvoltarea rapidă a sectorului IT în următoarele decenii, potrivit studiului Brainspotting IT Report din 2016.

Un avantaj al țării este reprezentat de limbajele de programare diversificate și foarte solicitate pe care experții români le stăpânesc: Java (28%), PHP (15%), NET C # (15%), și C / C ++ (12%), sunt cele mai des întâlnite dintre limbajele de programare și de expertiză. Specialiștii IT sunt interesați să obțină certificări internaționale, precum: Linux, Cisco, Microsoft, Oracle, Sun, ISTQB, OMO, CBAP.

Cu toate că România își propune să fie un centru IT regional, pepiniera de talente nu pare să furnizeze numărul de specialiști necesar atingerii acestui obiectiv. Cei peste 7.000 de absolvenți IT sunt totuși insuficienți pentru a acoperi nevoile pieței. Acest deficit se poate adânci pe termen mai lung pe masură ce specialiștii migrează spre alte părți ale UE în căutarea unui salariu mai mare și a unor oportunități mai bune de angajare.

Perspective pe termen mediu

Industria serviciilor de IT va fi segmentul fanion al pieței de IT pe termen mediu, ca urmare a creșterii continue în externalizarea și adoptarea mai largă a serviciilor de cloud computing în rândul utilizatorilor finali din România, atât în sectorul privat cât și cel public. Cheia acestei tendințe este cererea internă generată de companii și investițiile guvernamentale în societatea informațională. Un alt factor va fi outsourcing-ul și potențialul de creștere semnificativă a cloud computing-ului în România, în cazul în care sunt puse în aplicare reglementările UE pentru securitatea datelor.

Modernizarea sectoarelor economice cheie din România va oferi în continuare oportunități pentru furnizorii din sectorul de IT în domeniul bancar, petrol și gaze, energie și telecomunicații. Investițiile în modernizare sunt de natură să conducă la creșterea oportunităților pentru IT, în special în transporturi și utilități.

* * *

Despre Constantin Măgdălina

Constantin Măgdălina are o experienţă profesională de 8 ani, timp în care a lucrat la companii multinaţionale, atât în ţară cât şi în străinătate. Constantin are un Master în Marketing şi Comunicare la Academia de Studii Economice Bucureşti. Este certificat Lean Six Sigma şi ITIL (IT Information Library®) ceea ce-i facilitează o bună înţelegere a proceselor şi

transformărilor din cadrul organizaţiilor. Pe de altă parte certificarea obţinută de la Chartered Institute of Marketing îi completează expertiza de business. În cei peste 4 ani de activitate la EY a iniţiat şi coordonat studii ce analizau aspecte legate de mediul de afaceri din România. Printre acestea se află previziunile economice de creştere ale firmelor în 2013-2016, managementul cunoştinţelor, experienţa de cumpărare în era consumatorilor digitali, social media și mediul de afaceri românesc, utilizarea dispozitivelor mobile în România. Este autor a numeroase articole cu teme legate de inovaţie, eficientizarea proceselor de afaceri, social media, transformarea digitală, tendinţe şi tehnologii emergente. Este invitat că vorbitor la numeroase evenimente şi conferinţe de business.

Cum se pot evita problemele generate de o acuzație de aparentă evaziune fiscală

Noul Cod de Procedură Fiscală, intrat în vigoare pe 1 ianuarie 2016, permite „criminalizarea” litigiilor fiscale, adică posibilitatea ca organele fiscale să considere evaziune fiscală sau fraudă fiscală aplicarea unui tratament fiscal diferit față de cel avut în vedere de organul fiscal.

Practica judiciară recentă a organelor de urmărire penală confirmă tendința acestora de a considera că s-a săvârșit o infracțiune de evaziune fiscală ori de câte ori regimul fiscal al unei cheltuieli (deductibil sau nedeductibil) este diferit de cel stabilit de organele fiscale.

“Disputa fiscală trebuie să aibă întotdeauna prioritate,

întrucât o soluție favorabilă contribuabilului în fața instanței de contencios fiscal ar putea însemna încetarea oricăror investigații sau urmăriri de natură penală”, a menționat **Emanuel Băncilă**, liderul practicii de Litigii și Controverse Fiscale din cadrul Radu și Asociații – EY Law.

În acest sens, prevenția este necesară atât în ceea ce privește nou-introdusa penalitate de nedeclarare (obligația accesorie distinctă aplicată atât în cazul nedeclarării, cât și în cazul sub-declarării obligației fiscale de către contribuabili și care, în situații de evaziune fiscală, crește până la 100% din debitul suplimentar stabilit), dar și în ceea ce privește procedura de acceptare a partenerilor contractuali (verificarea cu atenție a partenerilor de afaceri și a desfășurării activităților acestora). Această procedură capătă o importanță deosebită nu numai cu privire la diminuarea riscurilor fiscale, dar mai ales este importantă pentru eliminarea riscurilor de natură penală.

,,Vremea în care doar asistența avocaților specializați în drept penal era suficientă pentru a combate acuzațiile legate de infracțiuni economic-financiare a trecut”, crede **Mihai Jiganie-Șerban**, Partener în cadrul firmei de avocatură Șerban și Asociații. Practica arată că doar o echipă multidisciplinară (formată din persoane cu pregătire juridică și financiar-fiscală) este în măsură să facă față unor astfel de acuzații complexe.

Singura modificare pozitivă adusă de noul Cod de Procedură Fiscală este reducerea numărului de cazuri în care organul fiscal poate suspenda soluționarea unei contestații fiscale, motivând existența unei sesizări penale făcute de inspecția fiscală. Importanța acestei proceduri constă în diminuarea riscurilor fiscale și, mai ales, în eliminarea riscurilor de natură penală.

Aceste teme au fost dezbătute în cadrul seminarului „Litigiile fiscale și latura lor penală: tendințe recente și implicații

practice” – organizat de specialiștii de la Radu și Asociații EY Law, împreună cu Societatea de Avocaţi Şerban şi Asociaţii, explicând cum pot fi evitate problemele date de o acuzație privind o aparentă evaziune fiscală.

***

Despre EY România

EY este una dintre cele mai mari firme de servicii profesionale la nivel global, cu 230.000 de angajaţi în peste 700 de birouri din 150 de ţări şi venituri de aproximativ 29,6 miliarde de USD în anul fiscal încheiat la 30 iunie 2016. Reţeaua noastră este cea mai integrată la nivel global iar resursele din cadrul acesteia ne ajută să le oferim clienţilor servicii prin care să beneficieze de oportunităţile din întreaga lume. În România, EY este unul dintre liderii de pe piaţa serviciilor profesionale încă de la înfiinţare, în anul 1992. Cei peste 700 de angajaţi din România şi Republica Moldova furnizează servicii integrate de audit, asistenţă fiscală, asistenţă în tranzacţii şi servicii de asistenţă în afaceri către companii multinaţionale şi locale. Avem birouri în Bucureşti, Cluj-Napoca, Timişoara, Iaşi şi Chişinău. EY România s-a afiliat în 2014 singurei competiții de nivel mondial dedicată antreprenoriatului, EY Entrepreneur Of The Year. Câștigătorul ediției locale reprezintă România în finala mondială ce are loc în fiecare an în luna iunie la Monte Carlo. În finala mondială se acordă titlul World Entrepreneur Of The Year. Pentru mai multe informaţii, vizitaţi pagina noastră de internet: www.ey.com.

Megatendinţele globale generează provocări pentru climatul de securitate şi industria de apărare, avertizează PwC

Megatendinţele globale vor avea un impact profund şi disruptiv asupra climatului de securitate şi a industriei de apărare din întreaga lume, arată un nou raport al PwC.

Acest lucru va necesita mai multă agilitate şi responsabilitate din partea guvernelor şi un mai mare consens în sânul societăţilor pentru a contracara riscurile de securitate, avertizează experţii PwC în industria de apărare şi de securitate.

Cele 5 mari tendinţe globale care îşi vor pune amprenta asupra viitorului planetei sunt: schimbarea raportului de putere economică globală, tendinţele demografice, accelerarea urbanizării, ascensiunea tehnologiei, precum şi schimbările climatice şi deficitul de resurse naturale.

Fiecare dintre aceste tendinţe cheie şi impactul lor potenţial este analizată într-un nou raport al PwC intitulat *Megatrends and their implications for Global Defense and Security*.

Modificarea raporturilor de putere economică va duce la apariţia unor economii naţionale mai puternice în diverse regiuni ale globului, ceea ce va însemna şi o nevoie mai mare de a proteja resursele, dar şi resurse mai mari disponibile pentru a investi în apărare şi securitate. Această schimbare poate de asemenea să reducă gradul de dependenţă al unor state de marile puteri capabile să proiecteze forţă, precum sunt Statele Unite, pentru a le asigura protecţia şi de asemenea va

duce la o împărţire mai echitabilă a responsabilităţilor de a menţine deschise căile comerciale şi a proteja rutele navigabile de actori ostili.

Lanţurile de aprovizionare extinse şi complexe vor deveni din ce în ce mai vulnerabile la atacurile informatice din partea hackerilor implicaţi în activităţi de spionaj industrial, furt, sau acţiuni disruptive teroriste.

Schimbările demografice presupun ca pe măsură ce populaţia occidentală îmbătrâneşte, cererea de servicii sociale şi de sănătate va pune mare presiune asupra priorităţile bugetare, ceea ce ar putea să intre în competiţie sau chiar să ducă la diminuarea cheltuielilor de apărare şi securitate.

În schimb, creşterea populaţiei tinere în ţările emergente ar putea duce la o creştere a radicalizării şi la revolte populare, precum şi la o mai mare probabilitate a apariţiei unor mişcări disruptive transnaţionale care să se infiltreze în aceste societăţi. Acest lucru va genera provocări de securitate atât de natură internă, cât şi externă, care vor necesita investiţii mai mari şi strategii inovatoare de contracarare.

Accelerarea urbanizării poate însemna că puterea agregată a megalopolisurilor în plină expansiune va rivaliza cu cea a guvernelor naţionale. Explozia urbanizării va crea provocări extraordinare pentru sistemele judiciare şi de poliţie, pentru agenţiile de informaţii şi de securitate internă, precum şi pentru organizaţiile tradiţionale de apărare.

Asigurarea unor forţe adecvate de poliţie şi securitate pentru aceste zone va fi costisitoare şi va necesita un nivel mai ridicat de colaborare inter-instituţională şi de schimb de informaţii.

Ascensiunea tehnologiei oferă posibilităţi interesante de a promova o automatizare tot mai ridicată a sistemelor analitice şi de comunicaţii. Dar în acelaşi timp crează şi noi

vulnerabilităţi care vor genera dificultăţi sistemelor de poliţie, de securitate şi organizaţiilor de apărare, la o scară fără precedent.

Combinaţia dintre internet, dispozitive mobile, sisteme de analiză a datelor, drone, inteligenţă artificială şi tehnologia cloud va permite organizaţiilor de securitate şi apărare să-şi dezvolte capabilităţile de a adresa şi a răspunde acestor ameninţări, care vor folosi aceleaşi instrumente, disponibile comercial.

Provocarea pentru organizaţiile de securitate şi apărare va fi să dezvolte şi să adapteze aceste tehnologii la viteza cu care acestea sunt dezvoltate în mediul privat, nu la viteza cu care este obişnuite să acţioneze guvernele.

Între timp, **schimbările climatice şi deficitul de resurse naturale** vor intensifica tensiunile dintre naţiuni pentru accesul la resurse. Pe măsură ce populaţia globului continuă să crească, aceste dispute vor deveni tot mai acute şi mai critice pentru supravieţuirea naţională, îndeosebi în privinţa asigurării unor resurse de bază precum cele de hrană, apă şi surse de energie.

Acest lucru va duce fără îndoială la confruntări regionale şi chiar globale pentru apă, petrol, acces la zonele cu potenţial eolian ridicat, pescuit, vânătoare şi alte resurse minerale.

„Profunzimea şi complexitatea acestor provocări de securitate puse de tendinţele globale vor necesita soluţii care să implice întreaga societate. Iar aceste soluţii trebuie să valorifice beneficiile tehnologice, colaborative şi comerciale pe care chiar tendinţele globale le vor genera. Însă nu trebuie să ne temem de aceste tendinţe şi de provocările inerente de apărare şi securitate pe care acestea le ridică. Mai degrabă ar trebui să venim în anticiparea acestor schimbări, să le tratăm cu seriozitate şi să ne punem în aplicare creativitatea şi resursele pentru a fi cu un pas

înaintea acestor provocări”, a declarat Manuela Guia, Partener, D&B David şi Baias, membru al echipei de servicii pentru sectorul apărării şi de securitate, PwC România.

„Pentru România, care este situată într-o regiune geopolitică marcată de tensiuni, este esenţial modul în care va şti să răspundă acestor provocări globale şi regionale. Din acest punct de vedere, trebuie menţinut pe termen mediu şi lung angajamentul ţării de a aloca 2% din PIB pentru securitate şi apărare, de a-şi înnoi înzestrarea militară şi de a-şi consolida parteneriatele strategice, îndeplinindu-şi totodată obligaţiile asumate la nivel global şi în cadrul NATO de securitate şi apărare colectivă”, a adăugat Manuela Guia.

Despre raport:

1. Despre reţeaua globală PwC de Servicii de Apărare şi Securitate: susţinem liderii de securitate şi apărare din întreaga lume pentru a dezvolta şi implementa strategii eficiente care să adreseze ameninţările emergente cu o mai mare eficacitate şi agilitate. Scopul nostru este de a genera încredere în societate şi a rezolva probleme importante pentru a crea o lume mai sigură.
2. Raportul complet ***Five Megatrends and their implications for Global Defense and Security***, poate fi descărcat accesând următoarea adresă de Internet

https://www.pwc.com/gx/en/industries/government-public-services/public-sector-research-centre/publications/five-megatrends.html

Despre PwC

Firmele din reţeaua PwC ajută organizaţiile şi indivizii să creeze valoarea adăugată de care au nevoie. Suntem o reţea de firme prezentă în 157 de ţări cu mai mult de 223.000 de specialişti dedicaţi oferirii de servicii de calitate de audit, consultanţă fiscală şi consultanţă pentru afaceri.

Spuneţi-ne care sunt lucrurile importante pentru dumneavoastră şi descoperiţi mai multe informaţii despre noi vizitând site-ul www.pwc.ro.

România, 5% creștere economică. Încotro și până când?

Cu creşteri de 2,9% în 2014, 3,7% în 2015 și de 5,2% în S1 2016, România este văzută de cei mai mulţi dintre managerii de top drept cea mai atractivă piaţă din Europa. Creşterea economică de 6% raportată în T2 2016 potrivit Eurostat, a determinat Bloomberg să considere România ţara cu cea mai rapidă creştere economică din 2008 până în prezent. În opinia experţilor, explozia consumului, reducerea taxelor şi creşterea salariilor sunt consideraţi principalii factori care au susţinut această creştere.

Producţia industrială a stagnat în acest an, singurele luni de creştere fiind aprilie cu 3,9% şi august cu 1,2%, în timp ce exporturile au contribuit negativ la creşterea economică. Contribuţia negativă a exporturilor se explică prin diferența dintre rata de creștere a exporturilor (4%) şi importurilor (6,8%) în primele 8 luni ale anului. Cu toate acestea se estimează o creştere a industriei de 1,5% şi de 4% a exporturilor faţă de anul trecut. Raportată la euro, leul este moneda una dintre cele mai performante top 3 monede din Europa Centrală şi de Est.

Reducerea TVA-ului de la 24% la 20%, scăderea şomajului şi creşterea salariilor au stimulat consumul. Creşterea cu 19% a salariului minim în luna mai şi scăderea TVA-ului şi a altor

taxe (TVA la alimente de la 24% la 9%), care pun presiune pe buget, au determinat FMI şi UE să exprime unele îngrijorări. Cu toate acestea rata estimată de creştere economică pentru 2016 este de 4,8% potrivit Comisiei Naționale de Prognoză.

70% din ce exportă România merge către UE. Prin urmare economia depinde foarte mult de nivelul de creştere economică a statelor din comunitatea europeană. Cum nivelul mediu de creştere economică în UE este de 1,5%-1,8% şi cererea este relativ scăzută, în acest moment România creşte în baza consumului intern. Consumul privat a crescut de la 6,1% în 2015 la 8%, atât cât se estimează pentru finele lui 2016. Iar indicatorul de încredere a consumatorului a crescut semnificativ de la minus 63 în 2010 la minus 20 în 2016. Scăderea şomajului la aproximativ 6% a consolidat şi mai mult încrederea consumatorilor, chiar dacă anumite industrii se confruntă cu o acerbă lipsă de personal.

Exportul mare către statele membre UE a generat o creştere medie a producţiei în 2013 şi 2014 de 7% pe an. Numai că în 2015 această creştere şi-a pierdut din viteză, în prezent înregistrând o rată de creștere de numai 3%. Se estimează că industria energetică și producţia industrială vor avea în continuare evoluții pozitive, dar într-un ritm mai scăzut. Din acest motiv producţia va avea o creştere de 1,5% în acest an, cu o perspectivă de 3,2% anul viitor.

Dacă în 2014 exporturile au crescut cu 9%, în 2015 nivelul creșterii acestora a fost de doar 5%. La începutul acestui an, exporturile în termeni nominali au fost de 4,1 miliarde euro în luna ianuarie, dar au înregistrat 4,9 miliarde euro în septembrie, potrivit ultimelor date emise de Institutul Național de Statistică.

În ce priveşte moneda naţională, în 2015 leul s-a depreciat cu 16% faţă de dolar urmând trendul deprecierii tuturor monedelor regionale. Cu toate acestea, leul rămâne stabil în raport cu moneda europeană estimându-se un curs de 4,02 RON pentru 1

dolar şi 4,45 RON pentru 1 euro. Moneda naţională este considerată una dintre cele mai stabile din regiune ţinând cont că presiunea contului curent uşor negativ este scăzută, inflaţia este scăzută, iar rezervele valutare solide.

Investiţiile străine directe au crescut cu 27% în 2013 faţă de perioada imediat post-criză, menţinându-se, cu unele fluctuaţii lunare, la niveluri medii aproximativ egale şi în perioada 2014-2016. Chiar dacă este posibil că investiţiile străine directe să crească în continuare, acestea nu vor ajunge la nivelul de 13 miliarde euro anterior crizei. În prezent sumele atrase din investiţiile străine directe sunt în intervalul 3-5 miliarde euro.

În baza planului de investiții în producție și sectorul industrial cu o valoare estimată de 17 miliarde euro, România are proiecția de creștere cu câte 5% a produsului interm brut în următorii 5 ani. Este un obiectiv ambițios care schimbă sursa de creștere bazată pe consum pe cea bazatăpe producție, mult mai sustenabilă. În T2 2016, cheltuielile cu investițiile au înregistrat un avans de 15%, pe fondul reducerii creșterii comerțului cu amănuntul. Astfel, avem primele semne ale reechilibrării temporare între sursele de creștere. Dacă planul de investiții, care include 16 zone de dezvoltare, inclusiv agricultura, educația și infrastructura va fi realizat, vom putea vorbi despre o creștere sustenabilă.

Momentul economic prin care trece România este optimist. În cifre macro, poza arată relativ bine. Numai că la o rezoluţie mai bună culoarea de fond începe să capete oarece nuanţe de gri. Amintirea perioadei când eram într-o creştere accelerată și investiţii substanţiale, ne arată că nu citeam semnele (interne și externe) care prevesteau ce avea să vină. Atunci ca şi acum consumul era foarte sus şi viitorul se arăta luminos. România era asemeni punţii Titanicului pe care se sărbătorea succesul şi prosperitatea ce aveau în scurt timp să se scufunde. Naufragiaţi în furtuna economică am reuşit să supravieţuim. Acum lucrăm la o ambarcaţiune mai performantă

care să ne poarte pe un nou val de creştere. Întrebarea este: înaintăm propulsați de puterea motorului creșterii economice reale? Încotro și până când?

* * *

Despre Constantin Măgdălina

Constantin Măgdălina are o experienţă profesională de 8 ani, timp în care a lucrat la companii multinaţionale, atât în ţară cât şi în străinătate. Constantin are un Master în Marketing şi Comunicare la Academia de Studii Economice Bucureşti. Este certificat Lean Six Sigma şi ITIL (IT Information Library®) ceea ce-i facilitează o bună înţelegere a proceselor şi transformărilor din cadrul organizaţiilor. Pe de altă parte certificarea obţinută de la Chartered Institute of Marketing îi completează expertiza de business. În cei peste 4 ani de activitate la EY a iniţiat şi coordonat studii ce analizau aspecte legate de mediul de afaceri din România. Printre acestea se află previziunile economice de creştere ale firmelor în 2013-2016, managementul cunoştinţelor, experienţa de cumpărare în era consumatorilor digitali, social media și mediul de afaceri românesc, utilizarea dispozitivelor mobile în România. Este autor a numeroase articole cu teme legate de inovaţie, eficientizarea proceselor de afaceri, social media, transformarea digitală, tendinţe şi tehnologii emergente. Este invitat că vorbitor la numeroase evenimente şi conferinţe de business.